

Leo Trotskij

De spanska kommunisternas uppgifter

[Brev till tidskriften *Contra la Corriente*]

25 maj 1930

Kära kamrater

Jag välkomnar varmt utgivningen av första numret av er tidning. Den kommunistiska oppositionen i Spanien träder in på arenan vid en särskilt gynnsam och avgörande tidpunkt.

Den spanska krisen utvecklas för närvarande med en anmärkningsvärd regelbundenhet, vilket gör det möjligt för det proletära avantgardet att under en viss tid förbereda sig. Men det är tveksamt om denna tid kommer att vara särskilt länge.

Primo de Riveras diktatur har fallit utan revolution, av inre utmattning. Med andra ord är denna första etapp ett resultat av det gamla samhällets sjukdomar och inte av ett nytt samhälles revolutionära styrkor. Detta är ingen slump. Å ena sidan motiverades diktaturregimen, i de borgerliga klassernas ögon, inte längre av det omedelbara behovet att krossa de revolutionära massorna, och samtidigt hamnade den i konflikt med bourgeoisins ekonomiska, finansiella, politiska och kulturella behov. Men in i det sista undvek bourgeoisin en avgörande kraftmätning. Den lät diktaturen ruttna och falla som ett maskätet äpple.

Borgarklassen och diktaturen

Efteråt såg sig de olika klasserna, som representerades av olika politiska grupper, tvungna att inta klara ståndpunkter inför massorna. Och här vi ser en paradox. Samma borgerliga partier som på grund av sin konservatism hade vägrat att genomföra en allvarligt menad kamp, oavsett hur obetydlig, mot den militära diktaturen, har nu lagt hela skulden för denna diktatur på monarkin och förklarar sig vara republikaner. Som om diktaturen hela tiden hade hängt i en tråd från det kungliga palatsets balkong, och som om den inte hade upprätthållits med hjälp av stöd, ibland passivt, ibland aktivt, från bourgeoisins väsentligaste skikt, som med all sin styrka, förlamade småbourgeoisins verksamhet och förtryckte de arbetande i staden och på landsbygden.

Och vad är resultatet? Även om inte bara arbetarna, bönderna, städernas småbourgeoisi och de unga intellektuella, utan också nästan hela storbourgeoisin antingen är eller kallar sig republikaner, så fortsätter monarkin att existera och fungera. Om Primo bara hängde i en tråd från monarkin, i vilken tråd hängde då monarkin i ett sådant "republikansk" land? Vid första anblick verkar det vara en olöslig gåta. Men svaret är inte så komplicerat. Samma borgarklass som "tolererade" Primo de Rivera men i verkligheten stödde honom, stöder nu monarkin på det enda sätt som finns till hands, dvs genom att förklara sig själv vara republikansk och på så sätt anpassa sig till småbourgeoisins psykologi, för att desto bättre kunna bedra och förlama densamma.

För en utomstående iakttagare saknar inte detta sceneri, trots dess djupt dramatiska karaktär, en viss komisk sida. Monarkin har slagit sig ned på den republikanska bourgeoisins rygg, som inte har bråttom att göra sig kvitt bördan. Bourgeoisin glider smygande fram bland de otåliga massorna med sin dyrbara last och besvarar protesterna, klagomålen och förbannelserna med en lyckares röst: "Titta på den här varelsen på min rygg! Det är min svurne fiende. Jag kommer att räkna upp dess brott för dig: lyssna uppmärksamt!" etc., etc. Och när folket, roat av detta skådespel, börjar skratta, utnyttjar bourgeoisin detta gynnsamma tillfälle för att bära sin last lite längre fram. Om detta innebär en kamp mot monarkin, då undrar man hur en kamp för monarkin ser ut?

Studenternas livfulla demonstrationer är bara ett försök från borgarklassens yngre generation, och särskilt småbourgeoisin, att finna en lösning på den instabilitet som landet hamnade i efter den sk frigörelsen från Primo de Riveras diktatur, vars grundläggande element fortfarande är intakta. När bourgeoisin medvetet och envist vägrar att lösa de problem som krisen för det borgerliga samhället lett till, och när proletariatet ännu inte är redo att ta på sig denna uppgift, då är det ofta studenterna som träder fram i förgrunden. Under den första ryska revolutionens utveckling [1905] lade vi märke till detta fenomen mer än en gång, och vi har alltid satt värde på dess symtomatiska betydelse. En sådan revolutionär eller halv-revolutionär studentaktivitet innebär att det borgerliga samhället går igenom en djup kris. Småbourgeoisins ungdom känner att en explosiv kraft håller på att byggas upp bland massorna, och försöker på sitt eget sätt hitta en väg ut ur dödläget och driva den politiska utvecklingen framåt.

Borgarklassen betraktar studentrörelsen halvt om halvt med gillande, halvt om halvt med misstänksamhet; om ungdomen utdelar ett par slag mot den monarkiska byråkratin, då är det inte så farligt, så länge ”ungarna” inte går för långt och väcker de arbetande massorna.

Genom att understödja studentrörelsen har de spanska arbetarna visat en helt korrekt revolutionär instinkt. Naturligtvis måste de agera under sin egen fana och under ledning av sin egen proletära organisation. Det är den spanska kommunismen som måste garantera denna process och för detta krävs en riktig politik. Det är därför som utgivningen av er tidning, som jag sagt tidigare, sammanfaller med ett utomordentligt viktigt och kritiskt krisögonblick. För att vara mer exakt sammanfaller den med den tidpunkt då den revolutionära krisen håller på att omvandlas till en revolution.

Tillsammans med de småborgerliga massornas extrema missnöje och den skarpa krisen i systemet som helhet får arbetarnas strejkrörelse, deras kamp mot rationaliseringar och arbetslöshet, en helt annat, ojämförligt mer djupgående betydelse. Arbetarkampen måste intimt knytas samman med alla frågor som följer av den nationella krisen. Det faktum att arbetarna demonstrerade ihop med studenterna är det första steget, om än fortfarande otillräckligt och tvekande, på den proletära förtruppens väg av kamp för revolutionär hegemoni.

Demokratiska paroller

Denna väg förutsätter att kommunisterna för en beslutsam, djärv och energisk kamp för *demokratiska paroller*. Att inte förstå detta skulle vara att begå ett stort sekteristiskt misstag. När det gäller *politiska* paroller avgränsar sig proletariatet i detta skede av revolutionen från alla ”vänsteristiska” småborgerliga grupperingar, inte genom att förkasta demokratin (vilket anarkister och syndikalister gör), utan genom att beslutsamt och öppet kämpa för demokrati, samtidigt som det oavbrutet kritiserar småbourgeoisins vacklan.

När det för fram demokratiska paroller vill proletariatet därmed inte på något sätt göra gällande att Spanien är på väg mot en borgerlig revolution. Endast uppblåsta besserwisshar fullproppade med färdiga formler kan ställa frågan på detta sätt. Spanien har redan lämnat den borgerliga revolutionens stadium bakom sig.

Om den revolutionära krisen omvandlas till en revolution, då kommer den oundvikligen att överskrida de borgerliga gränserna, och i händelse av seger måste makten hamna i proletariatets händer. Men under innevarande stadium kan proletariatet leda revolutionen – dvs gruppera de bredaste massorna av arbetare och förtryckta kring sig självt och bli deras ledare – enbart om det kämpar för sina egna klasskrav samtidigt som det förbehållslöst driver alla demokratiska krav.

Först och främst kommer dessa paroller att vara av avgörande betydelse för bönderna. Dessa kan inte på förhand hysa förtroende för proletariatet bara utifrån muntliga utfästelser om

proletariatets diktatur. Vid ett visst stadium kommer bondeklassen, som är en stor förtryckt klass, oundvikligen att i de demokratiska parollerna se en möjlighet för de förtryckta att störta förtryckarna. Bönderna kommer oundvikligen att knyta parollen om politisk demokrati till parollen om en radikal jordreform. Proletariatet kommer att öppet stödja båda kraven. Vid en lämplig tidpunkt kommer kommunisterna att förklara för den proletära förtruppen hur dessa krav kan uppnås, och på så sätt så frön till det framtida sovjetsystemet.

Även när det gäller den nationella frågan försvarar proletariatet de demokratiska parollerna helt och hållet och förklarar att det är berett att med revolutionära medel stödja rätten till självbestämmande för olika nationella grupper, inklusive avskiljande.

Den nationella frågan

Reser den proletära förtruppen själv parollen om Kataloniens avskiljande? Om det är majoritetens vilja, javisst. Men hur kan denna vilja uttryckas? Genom en fri folkomröstning eller genom en församling med representanter från Katalonien, eller genom de partier som helt klart stöds av de katalanska massorna, eller t o m genom en katalansk nationell revolt. Återigen ser vi, låt oss notera det i förbigående, vilket reaktionärt misstag det skulle vara för proletariatets del att avstå från demokratiska paroller. Under tiden, så länge som den nationella minoriteten inte har uttryckt sin vilja, kommer inte proletariatet självt att resa parollen om separation, men det lovar öppet, i förväg, sitt fullständiga och uppriktiga stöd till denna paroll för den händelse att den skulle uttrycka Kataloniens vilja.

Självfallet måste de katalanska arbetarna få ett ord med i laget när det gäller denna fråga. Om de kommer fram till slutsatsen att det skulle vara oklokt att dela upp sina styrkor i den nuvarande krisen, som öppnar så stora möjligheter för det spanska proletariatet, då skulle de katalanska arbetarna vara tvungna att i sin propaganda förespråka att Katalonien, på en eller annan grundval, skulle förbli en del av Spanien. För min del tror jag att det politiska omdömet talar för en sådan lösning. En sådan lösning skulle tillsvidare vara acceptabel för även de mest brinnande separatister, eftersom det är uppenbart att det i händelse av en seger för revolutionen, skulle vara ofantligt mycket enklare än idag att få självbestämmanderätt för Katalonien, och detsamma gäller även andra regioner.

Genom att stödja alla verkligt demokratiska och revolutionära rörelser bland de folkliga massorna, kommer det kommunistiska avantgardet att leda en kompromisslös kamp mot den så kallade republikanska bourgeoisin, demaskera dess dubbelspel, dess förräderi, och dess reaktionära karaktär, och göra motstånd mot dess försök att få de arbetande massorna under sitt inflytande.

Oavsett förhållandena avstår kommunisterna aldrig från sin frihet till politisk handling. Man får inte glömma att sådana frestelser är mycket stora under en revolution: den tragiska historien om den kinesiska revolutionen är ett obestridligt vittnesbörd om detta. Men samtidigt som kommunisterna bevarar sin organisations och sin propagandas fullständiga oberoende, så praktiserar kommunisterna ändå, på bredaste möjliga sätt, enhetsfrontpolitiken, för vilken revolutionen erbjuder ett stort fält.

Vänsteroppositionens roll

Vänsteroppositionen lägger stor vikt på att tillämpa enhetsfrontpolitiken med det officiella kommunistpartiet. Byråkraterna får inte ges möjlighet att ge intryck av att vänsteroppositionen är fientligt inställd till de arbetare som följer det officiella kommunistpartiets fana. Tvärtom är oppositionen redo att delta i all revolutionär verksamhet som proletariatet utför och kämpa sida vid sida med dessa arbetare. Om byråkraterna vägrar att agera tillsammans med oppositionen, då måste de bära hela ansvaret för denna vägran inför arbetarklassens ögon.

Den spanska krisens fortsatta utveckling betyder ett revolutionärt uppvaknande av miljontals arbetande. Inget tyder på att de *plötsligt* skulle sluta upp under kommunismens fana. Till en början kommer de istället antagligen att förstärka den radikala småbourgeoisins partier, dvs i första hand socialistpartiet, särskilt dess vänstra flygel, som t ex var fallet med det Oberoende socialdemokratiska partiet i Tyskland under 1918-1919 års revolution.

Detta är det sätt på vilket den breda och djupa massradikaliseringen kommer att uttryckas, och inte i en tillväxt av "socialfascismen". Fascismen kan bara segra på nytt – och denna gång i en mer "social" än "militär" form, dvs. som Mussolinis "socialfascism" – som en följd av revolutionens nederlag och besvikelsen hos de förrådade massorna som hade trott på den. Men med tanke på den stadiga utvecklingen av den senaste tidens händelser, kan ett nederlag ske endast som en följd av extraordinära misstag från det kommunistiska ledarskapets sida.

Radikalism i ord och sekterism i kombination med en opportunistisk bedömning av klasskrafterna, en sicksack-politik, byråkratiskt ledarskap – kort sagt allt som utgör själva essensen av stalinismen – är just de faktorer som kan förstärka positionerna för socialdemokratin, proletariats farligaste fiende, vilket de tyska och italienska revolutionärernas erfarenheter visade med särskild tydlighet.

Socialdemokratin måste politiskt misskrediteras inför massorna. Men detta går inte att åstadkomma med förolämpningar. Massorna litar enbart på sina egna kollektiva erfarenheter. De måste ges möjlighet att jämföra den kommunistiska politiken med den socialdemokratiska i handling under revolutionens förberedande period.

Kampen för att vinna massorna kommer otvivelaktigt att skapa förutsättningar för detta, om kommunisterna inför massorna håller fast vid en enhetsfront med socialdemokraterna. Liebknecht var på många punkter överens med de Oberoende, särskilt med dess vänsterflygel. Det fanns ett riktigt block mellan bolsjevikerna och vänstersocialistrevolutionärerna. Och ända fram till upproret slöt vi en rad överenskommelser med de mensjevikiska internationalisterna och lade fram dussintals enhetsfrontförslag. Vi förlorade ingenting på denna politik. Men det rörde sig naturligtvis inte om en enhetsfront av anglo-ryska kommitténs slag, som innebar att stalinisterna bildade ett block med strejkbrytarna vid tidpunkten för en revolutionär generalstrejk. Och naturligtvis involverade det inte en enhetsfront i Guomindangs anda, där en borgerlig diktatur över arbetarna och bönderna säkerställdes under den falska parollen om ett förbund mellan arbetarna och bönderna.

Sådana är uppgifterna och perspektiven som de ser ut från åskådarplats. Jag har helt klart för mig att ovanstående kommentarer brister i konkretion. Det är ganska sannolikt och t o m troligt att jag har utelämnat ett antal mycket viktiga omständigheter. Ni själva kommer att upptäcka det. Beväpnade med den marxistiska teorin och den leninistiska revolutionära metoden kommer ni själva att hitta er väg. Ni kommer att veta hur man ska fånga arbetarklassens tankar och känslor och ge dem klara politiska uttryck. Syftet med mitt brev är bara att i stora drag sammanfatta den revolutionära strategins principer som bekräftats av erfarenheterna från tre ryska revolutioner.

Varma hälsningar och mina varmaste lyckönskningar till framgång.

Er L. Trotskij

Översättning: *Martin Fahlgren*

Till innehållsförteckningen för artikelsamlingen [Trotskij om Spanien](#)